

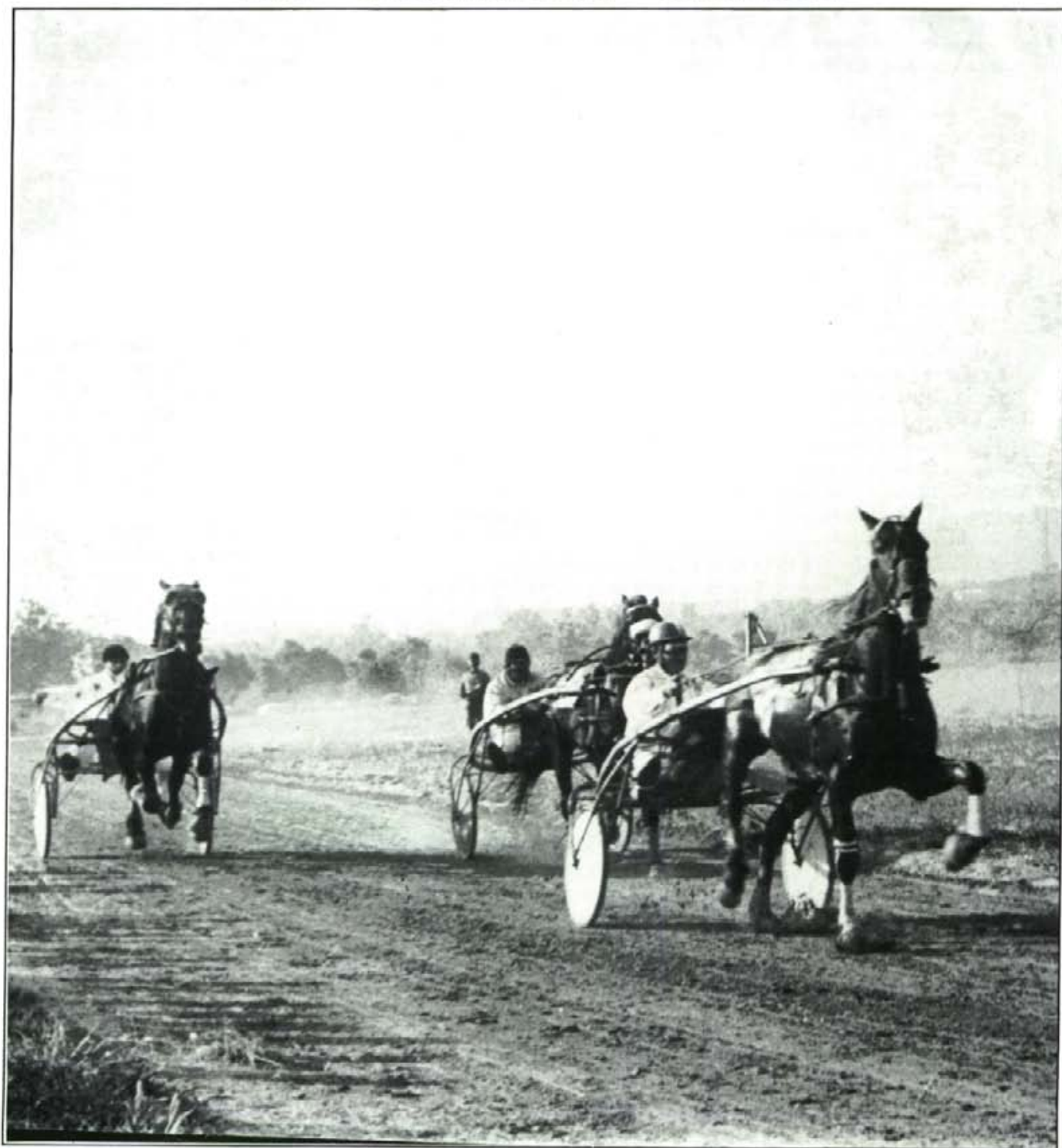
BELLPUIG

ARTÀ

26 MAIG 1990 N° 27 -VI ÈPOCA- ANY XXXI REVISTA QUINZENAL

LA FAL.LERA HIPICA

La reforma de les ensenyances mitges

A Artà ja s'ha donat el sus per a la implantació de la reforma de l'ensenyança, començant per les mitges. En el curs que ve, com informàvem a l'anterior edició, desapareix la secció de formació professional que serà absorbida per l'institut on començaran uns primers del batxillerat experimental, previ a la reforma que, a partir de 1993 sembla irreversible.

La primera impressió no és d'excessiva satisfacció. Si el professorat de bàsica i de professional sembla majoritàriament favorable al canvi, entre els de batxillerat l'entusiasme és mínim. No en parlem dels pares, que els costa entendre a fons el gran procés que es posa en marxa i van desorientats en un moment en què s'ha de fer la preinscripció per al nou curs dels que ara fan l'últim de bàsica. En canvi entre aquests alumnes és innegable que els fa il·lusió el batxillerat experimental perquè, segons sembla, a l'hora d'explicar-los en què ha de consistir s'ha remarcat més que no altres aspectes aquells que fan referència al grau d'exigència, suposadament més baix, i de feina, suposadament més poca. Aquestes semblen ser les característiques que els futurs experimentals han captat més bé, i això no deixa de ser una mica decepcionant.

També ho és una anècdota ben certa. El fet que ha desencadenat la introducció de la reforma a Artà ha estat el deteriorament de l'edifici de Ses Escoles, és a dir, les goteres de la teulada. Aquell centre necessita mesos de picapedrers i el MEC no sembla disposat a gastar-s'hi una pesseta tenint a les portes una reforma que implicarà la desaparició del nivell que no funcionava de cap manera. Podríem dir que tendrem reforma a causa de les goteres de l'edifici, no d'un pla d'estudis que fracassava.

Si la reforma ha de suposar la superació d'aquest fracàs col·lectiu de la formació professional de primer grau, benvenguda sigui, i com més prest millor. La por és que això no dugui implícit, inevitablement, una minva en la qualitat de l'actual BUP. Hi ha ombres en el futur esplendorós que les versions oficials divulguen a l'hora d'explicar la reforma. Pot ser perquè és molt ambiciosa, perquè és una tasca de gegants, perquè les dificultats són, veritablement, immenses... però també perquè pareix que hi ha improvisació, descoordinació i que els professorat no té massa clar en què consisteix el canvi. Ombres també perquè no queda, de moment, cap solució

per a aquells alumnes que no aconsegueixen superar el graduat escolar en aquells centres que no disposen d'aules d'educació compensatòria. Ombres perquè el professorat interpreta que, un cop més, es confia sobretot en la seva bona disposició.

Però també hi ha una necessitat evident de reforma perquè és clar que el sistema actual no aconsegueix les necessitats d'una societat moderna i cal aspirar sempre a millorar les condicions. Aquest batxiller experimental hauria de servir per fer camí en aquest difícil i incert futur d'integració a Europa i a la modernitat a què ens abocam convençuts que cal anar amb els temps.

Maniobres desconcertants

La sorpresa no ha estat la sentència sobre l'afer del plenari impugnatiu, sinó que aquesta sentència hagi estat recorreguda. Això vol dir que encara no és ferma la decisió. Sorpresa i desconcert. Els grups de la majoria asseguren que ha estat recorreguda. Els de l'oposició diuen que no hi ha res decidit. Estranya situació i desconcertant la manifestació que recollim del portaveu del CDS en el sentit que no hi ha res decidit sobre si presenten o no un nou recurs en contra de la sentència quan sembla que el plaç per fer-ho ja hauria acabat.

La sentència, contundent en el seu raonament final desestimant el primer recurs, també té un altre aspecte que la majoria no hauria de menystenir: la impugnació hauria d'haver estat acceptada, especialment quan, segons la mateixa sentència, el recurs de la convocatòria per via d'urgència a què es va aferrar el batle resolva el problema que plantejava la impossibilitat de complir plaços abans del límit per presentar la sol·licitud de subvenció. Que no s'admetès demostra un ambient de crispació que no pot afavorir ningú i pot perjudicar molt la bona marxa del consistori.

Hi ha crispació i sempre és mala consellera. Ja sabran les forces polítiques quina responsabilitat hi tenen i ja decidiran com se n'han d'alliberar; però també és evident que aquest recurs contra la sentència embulla encara més una troca que algú tindrà mal de desembullar. Sembla que algú pren per camins d'escassa utilitat.

També cal mostrar-se expectants davant aquest fet estrany que es menciona en la informació de la pàgina set: qui i en nom de qui ha presentat el recurs?

Revista quinzenal

Núm. 27, 26 maig 1990

Redacció i Administració:

Rafel Blanes, 10. Artà.

Tel. 835033 (contestador automàtic)

Dipòsit legal: PM 57-1969.

Redacció:

J. Adrián, J. Amorós, G. Bisquerra, S. Conesa, M. Dalmau, M. Gelabert, A. Genovard, P. Ginard, S. Ginard, R. Humbert, M. Mestre, J. Morey, A. Muñoz, C. Obrador, A. Picazo, J. Sureda, B. Tous.

Administració:

G. Bisquerra, C. i C. Guerrero, Mª A. Sureda, A. Vives.

Bellpuig no es responsabilitza del contingut dels articles que van firmats.

Imprimeix: Gràfiques Llevant. Ciutat, 55. Artà. tel. 562604

La fal·lera hípica (II)

Res no hi ha més perillós que mantenir una tertúlia amb un grapat d'aficionats al trot perquè per poc que et descuidis t'encolomen la seva curolla per als cavalls. Apassionats, vehements, posseïts... xerren i xerren, i no acaben, de carreres, de marques, de sementals, de si sí, de si no... Reunírem sis d'aquests tocats d'ala al Bar Can Joan, seu del Club Hípic, perquè ens contassin coses d'aquesta afició singular que és l'artanenca, perquè ens descobrissin els secrets que fan tan atractiu el món del trot. Antoni Amorós, de Sa Font Calenta; Sebastià Esteva, de Ses Terres; Josep Ferrer, de S'Estelrica; Antoni Lliteres, Petaca; Miquel Sard, Torreta; i Antoni Suñer, d'Es Pont. Ens limitarem a plantejar temes, i ells tot d'una prenien volada. De la seva conversa

Bellpuig.- Diuen que l'afició al trot que hi ha a Artà és única. Creis que és normal, menor o més grossa que a altres pobles?

A.LI.- Més elevada. Els de la revista "Trot" asseguren que si hi hagués cinc aficions com l'artanenca la seva revista no tendria cap problema.

J.F.- Artà, Manacor, Felanitx, Campos i Muro són els pobles on hi ha més afició.

A.A.- Muro, però, és una altra cosa. Solen ser gent de doblers que ara els ha pegat per tenir aquesta classe de cavalls.

J.F.- ...i que demà se'ls podria acabar l'afició.

B.- Com és la persona que, a Artà, té cavalls?

A.A.- Gent que viu el procés sencer, des de la cria fins a la carrera, passant per la preparació i la conducció. Possiblement no hi ha cap afició com aquesta.

S.E.- Se segueixen les nissagues. Les egües bones se les fa criar i es manté la raça. Això podria ser la causa que no avancem més ràpid...

Antoni Suñer

A.LI.- ...però tenim el rècord dels cavalls nacionals al quilòmetre llançat, que és na E. Marisol, d'en Damià Ginard. L'artanenca és una afició que no s'engata, sap on pot arribar i no en passa. A Manacor i a Muro hi ha gent que compra cavalls a lletres i el cavall es mor i encara no l'han acabat de pagar.

S.E.- A Felanitx els aficionats són com nosaltres, segueixen les pròpies nissagues; però no tenen tants de cavalls.

B.- I, com es converteix una persona en aficionat?

A.A.- Si tu anassis cinc o sis vegades seguides a les carreres amb un amic que en tengués un, possiblement et faries aficionat. Et faria veure tot el que hi ha darrere aquell cavall que corre i en captaries la bellesa i l'emoció. Tornaries com ell.

A.LI.- I la injecció definitiva seria que pujassis a un cabriol i menassis un cavall. Ja no te'n desfaries d'aquesta afició.

B.- Com és un trotó bo?

A.A.- Ha de voler sofrir, patir... ha de prendre part a la carrera, enmig dels altres s'ha d'encalenticar...

J.F.- Un bon cavall ha de tenir una velocitat regular, sempre més o menys la mateixa i, sobretot, no ha de botar.

A.LI.- Jo sé què és un mal cavall: el meu. És un cavall que fa fueu, corre moltíssim a estones, però no arriba. Per no res s'alça.

S.E.- Un bon cavall acabarà una carrera coix, i ho serà mitja setmana. Les fregues del divendres i les d'abans de la carrera li calmen el mal, i ja està a punt.

J.F.- El cavall se'n tem que és en

**Bernat Escanellas,
President del Club
Hípic**

L'afició hípica d'Artà, més que afició, crec que frega la passió perquè aquest esport arrastra un gran nombre d'aficionats, i des de temps immemorials. A més ho demostra el fet que a Artà s'han aconseguit metes i premis difícilment superables per altres comarques.

La quadra artanenca consta avui dia de més d'un centenar de cavalls de raça inscrits per prendre part a les competicions oficials de Mallorca i Espanya. També és important el grup de nous valors que asseguren amb la seva joventut la continuïtat d'aquest esport ja que tenen el suport i l'ajuda dels més experimentats.

Creo que això són raons per demanar ajudes als organismes oficials amb la intenció de millorar la infraestructura de les instal·lacions. Si això es fes es potenciaria encara més aquesta afició que podria aspirar a més altes fites. També podria ser molt beneficiós per a tota la comarca d'Artà perquè podria convertir-se en un dels estendards perquè la gent conegués d'una forma millor i més perfecta l'extraordinària afició que en el nostre poble desperta aquest gran protagonista que és el cavall.

carrera. N'hi ha que fins i tot el dia abans ja ho saben i, per exemple, no s'acaben el menjar. I només fan això el dia abans. Ho saben bé.

Pep Ferrer

M.S.- Un bon cavall ha de resistir la preparació adequada. A la meua egua, per preparació li faig passar la rastra.

J.F.- Les característiques físiques no tenen massa importància. En tot cas, que no tenguí defectes de trot, que a vegades es poden corregir amb corretges o elàstics.

A.LI.- N'Unita era una bona bèstia perquè donava rendiment en tota classe de carreres, llargues, curtes, de puntuació...

A.A.- Ha mantengut el registre de 1'26"4, que és rècord dels tres mil metres, fins enguany. Era extraordinària, i quan corria engronava el cap: qualcú podria pensar que això és un defecte però si ho analitzam bé veurem que no, al contrari, és una forma d'equilibrar-se.

B.- Quines diferències hi ha amb els cavalls de galop?

S.E.- No són les mateixes races, però la diferència més important és la doma, el trotó és un cavaall domat d'una determinada manera. Jo crec que el trotó és més llest perquè en arribar als revolts sempre intenta robar, en canvi el galopí sempre tira dret.

A.A.- I l'equilibri de potes, i del cap... necessiten unes atencions distintes. El trotó pot tenir necessitat d'engallador, que és aquella corretja que li permet dur el cap més o menys alt.

J.F.- O equilibrar el pes de les potes amb ferradures especials. Posar pes a una o altra ferradura, o a una banda o altra de la mateixa pota...

ferradures adaptades en forma especial...

A.A.- O amb gomes que estirin la braçada cap a fora...

A.LI.- Els braços han de trepitjar estret, fins i tot n'hi que es freguen els genolls per la part de dedins, de tan estret que bracegen. En canvi les cames han de trepitjar amples.

A.A.- Però hi ha animals, però, que passen una cama per enmig dels braços.

M.S.- Altres, com n'Unita, quan posava la potada de darrera, ja havia llevat la de davant. Aquestes correccions es fan amb les ferradures, com si fos una correcció ortopèdica.

A.LI.- Les ferradures poden fer que les potes trepitgin cap a dins o cap a fora, així es pot fer que la baçada tanqui o obri, segons cada animal.

J.F.- El plo, per exemple, fa que allargui els braços i la passa sigui més llarga perquè quan la pota s'aixeca fa força, però quan baixa ja no en fa, va com a morta, i la volada del plom l'estira cap envant. També fa que no botin tant. Hi ha animals que, sense plom a les ferradures, arrufen massa la pota i es peguen davall el braç i pot necessitar una peça protectora, de cuir, per evitar que es faci una ferida.

A.A.- Uns altres protectors són els dels turmells i genolls, sempre de la part de dedins. Les potes solen dur un protector de goma que esmorteix els possibles cops.

S.E.- Hi ha animals que torcen el cap cap a una banda, que s'engalten, i això, en carrera, desequilibra, només obceixen una rienda i això vol dir pèrdua de velocitat. Es corregeix amb un eriçó, que és una pell amb pues que es posa a la rienda de la part contrària de cap allà on torç el cap.

Antoni Lliteres

Quan les pues freguen el coll o el cos el cavall adreça el cap. Poc a poc es corregeix el defecte.

J.F.- També s'usa la roseta, una pell amb puntes que es posa a la galta per evitar que engaltin. També l'anomenada barra americana, que són dues canonades metàl·liques, una dins l'altra, que van del sellat a la brida i això permet que el cavall alci i baixi el cap al seu gust, però no que el torci.

A.LI.- N'hi ha que tomben el cos, i això es corregeix amb una barra entre l'extrem del braç del cabriol i, per dedins, el mateix cabriol. Això elimina el lloc que ocuparia el cos en tornar-se.

Antoni Amorós

A.A.- Es pot dir que la preparació d'un cavall és semblant a la de qualsevol atleta de competició.

A.S.- Cada animal té el seu règim. Hi ha animals que volen tranquil·litat i altres exercici constant. **Horsepower** va batre el rècord després d'una setmana d'estar aturat dins la pàissa: quan el tragueren per córrer estava desesperat i aquell rècord va durar anys. En canvi n'Unita, si estava aturada, no anava bé, es sentia feixuga, alenava espès. Jo la tenia sempre a lloure amb morral, perquè no menjàs en excés.

J.F.- El verd s'ha de donar limitat, perquè omple i fa greix. El règim fonamental és a base de civada, és l'aliment principal.

A.LI.- El pastanagó és com si fos un concentrat de verd i és bo per als ronyons. Va venir un veterinari català i els seus consells eren contraris al que pensen els cavallistes...

En aquest punt, i comentant

Sebastià Esteva

les opinions d'un veterinari que, diuen, no coneix el trot, hi ha parers de tota classe. La discussió es centra sobre la validesa de distintes teories sobre la dieta dels animals, i allò que sembla cert és desmentit per tal o qual cas i al revés. S'animen tant que hem d'esperar una estona per reprendre el fil.

B.- Quines són les parts del cos que suporten l'esforç més alt?

A.S.- Tota la musculatura fa feina, però les lesions més freqüents són de

cames, de tendons, de turmells...

A.LI.- ...i el cor. Hi ha animals que han mort a la pista d'un problema de cor.

B.- Diuen que la qüestió del dòping és important en el món dels cavalls de competició...

J.F.- En parlen, i n'hi deu haver. També depèn, perquè hi ha calmants, simples calmants, que són considerats dòping.

A.LI.- És un fet, perquè parlen de fer controls i, si no n'hi hagués no en parlarien.

A.A.- N'hi ha que donen un tonificant de cor, però qui estima el cavall, com és el cas de la majoria de cavallistes d'aquí, no dona res. N'hi ha que administren tranquil·litzants, per calmar un temperament massa fort. O vitamines... però això no és considerat droga. El millor dòping és una alimentació adequada i equilibrada. I ben dosificada.

A.S.- De n'Unita n'hi havia que no creien que tengués una alimentació natural. Un veterinari va insistir de

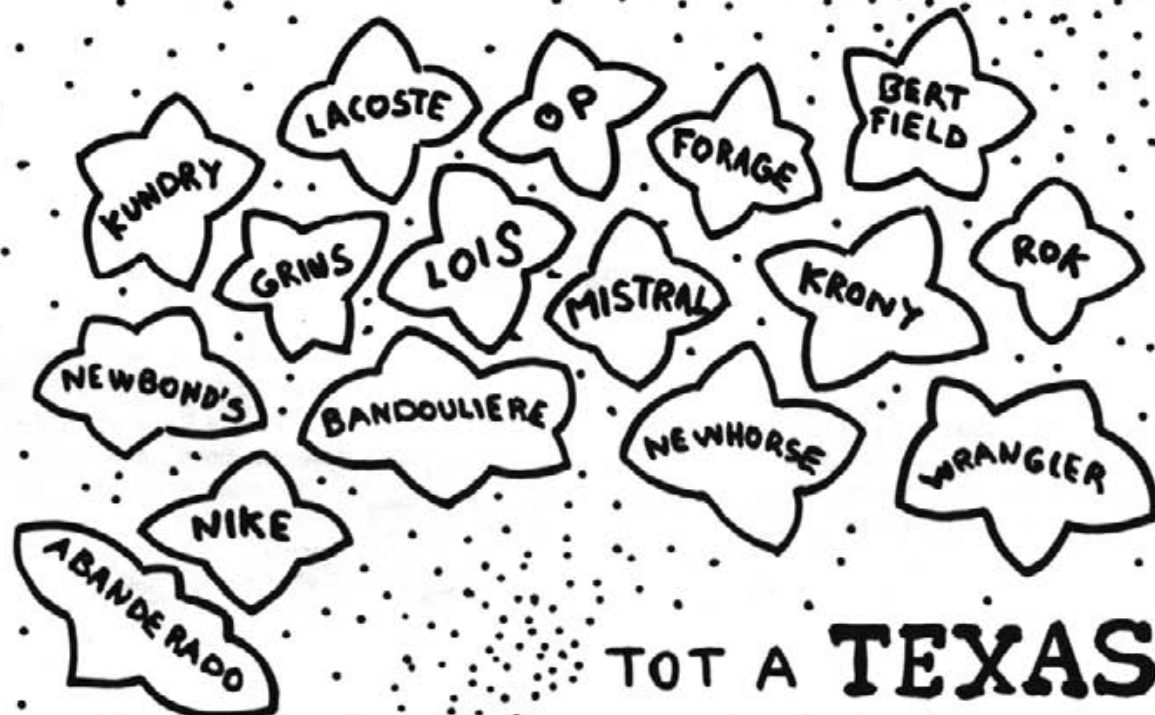
donar-li un preparat vitamínic. Va ser un fracàs. Ho provà dues vegades i va considerar que era millor la dieta habitual. El problema és que n'hi ha que necessiten creure que els bons resultats han de tenir un secret, i si els

Miquel Sard

bons resultats els treu el cavall d'altri, ja tenen la droga als llavis. Jo puc dir que n'Unita sempre va menjar dieta sana i que aquell veterinari que li volgué donar més vitamines va veure que era un fracàs.

PLUJA D'ESTRELLES

TOT A TEXAS
CALA RATJADA
DISSABTES CAPVESPRE OBERT

Què vos ha suposat passar la barrera dels 65 anys?

ANTONI MOREY CABRER, Escolà.

Jo no em volia avorrir i per això no he reduït el ritme d'activitat, no sabria estar fora fer res, o he de trullejar, o llegir, o mirar la tele... Som soci de la tercera edat, tot i que no hi vaig massa perquè tenc els genolls molt malalts i l'entreteniment que m'ha receptat el metge és fer gimnàstica, molta. No és que millori gaire, però almanco no hi afegesc. La malaltia és la meva preocupació, l'única.

BARBARA SASTRE TERRASSA, Cirera.

Molt bé, no havia estat tan bé mai, i encara no he cobrat. He enyorat un poc la feina i encara en faria, però ara estic més tranquil·la i amb les feines de la casa, fer ganxet i guardar els meus nêts m'entretenc. Jo estic molt satisfeta de la vida perquè he tengut els fills que m'han estimat, salut i feina. Amb el club m'ho pas molt bé. Si no fos pel que costa, sempre viatjaria: li he trobat el gust.

PERE FERNANDEZ CURSACH, Fernández.

El canvi va ser molt mal de fer i em va costar un depressió grossa. M'he jubilat, però no m'he aturat de fer feinetes: a l'hort, faig tapissos, vaig a ceràmica, a la coral de la tercera... tot per entretenir-me. Vaig prometre que no faria pus feina per guanyar, que tiraria el rellotge i que m'afaitaria quan volgués: això no té preu. Pas gust de la vida perquè tenc una gran família, molt unida.

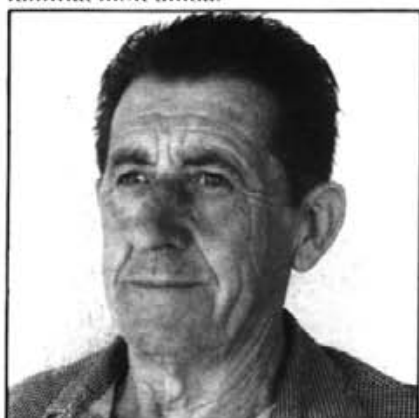
MARIA BISBAL ESPI-NOSA, Nyeca.

Els primers mesos sense feina la vaig enyorar moltíssim perquè em pareixia que no podria viure. Després m'ho he agafat amb filosofia i estic satisfeta perquè veig que la meua família marxa i no crec que pugui demanar més. Vaig molt per la tercera edat, que fa una bona funció. Ho dic de tot bon cor: allà ens animam i ens distreim molt. No duc tanta activitat com primer, però procur fer exercici, cami-

ANTONI ALZA-MORA BLANES, Blancos.

Em vaig jubilar als seixanta perquè creia que m'hauria de bastar per viure i vaig pensar que eren els cinc anys bons i que els havia d'agafar d'avantatge. No me n'he penedit gens, tenc bona salut i estic content d'haver-me jubilat prest. No em va costar deixar la feina perquè sempre m'he entretengut amb el prat que duc. Som soci del club però només hi vaig els dissabtes. Jo som molt de ca meua.

BARTOMEU DAL-MAU TORRES, Nonga.

Em vaig jubilar als seixanta perquè la vida només és una i trobava que començava a acabar el xítxeros a la feina. A més, amb l'al·lot situat preferia arribar bo als seixanta-cinc. N'estic molt content. Vaig començar a entretenir-me a una finqueta fins que la vaig deixar de tot. Ara m'entretenc per la Colònia, i amb la bicicleta perquè tenc un genoll que no marxa. I el Club, sobretot les excursions.

La sentència desestimatòria, recorreguda. Els milions continuen a l'aire.

Tancada ja l'edició del número anterior vàrem rebre la notícia de la sentència que desestimava el recurs presentat per l'oposició municipal i que podria haver afectat l'Ajuntament en la recepció d'una subvenció de més de cent quaranta milions. Només tenguérem temps d'incloure una petita nota que anunciava la desestimació del recurs i quedàvem a l'espera de poder comentar la sentència.

En el text de la sentència s'hi llegeix que la impugnació que el portaveu del CDS presentà a l'inici del polèmic plenari del 28 de setembre, "debió ser tenida en cuenta" tot i que el fet que després el Batle invocà la reglamentació per celebrar-lo per via d'urgència, la sessió podia celebrar-se. Recull a més el fet de "la necesidad de tratamiento de urgencia" en base al fet que un dels assumptes havia de ser decidit abans del 30 de setembre.

La no acceptació de l'acta per part de l'oposició (manifestada, recordem-ho, a la sessió del 28 de novembre en ser llegida per a la seva aprovació), diu la sentència, és una qüestió que no afecta el procés en marxa. Finalment "no puede comprenderse como, si se piensa que no fue sometida al Pleno la urgencia, y si la sesión extraordinaria disponía de vicios que podían afectar al conocimiento preciso de los miembros del órgano sobre los asuntos a decidir, resultó que los recurrentes tomaron parte en la deliberación y contribuyeron con su voto a

respaldar la resistencia que debe reconocerse a los acuerdos adoptados".

El veredicté és breu i explícit: "Desestimamos el recurso.(...) Declaramos ser conforme a Derecho el acto administrativo impugnado."

La novetat s'ha produïda, però, fa una setmana aproximadament quan el missèr de l'Ajuntament va avisar que la sentència havia estat recorreguda. En conseqüència no estava, encara, definitivament resolta la qüestió.

Pel poble circulava una versió sorprenent: l'ordre de recórrer la sentència no hauria sortit dels demandants, és a dir, dels regidors de l'oposició. Aquesta versió es basava en l'estranyesa que manifestaren els portaveus del PP i del CDS quan se'ls va comentar l'avís rebut. Diuen, fins i tot, que obligaren qui els ho digué a demanar confirmació sobre la presentació del recurs i que quan l'obtingueren no saberen donar cap explicació.

Bellpuig, que ha contrastat la notícia del nou recurs, es va posar en contacte amb els interessats per intentar aclarir què hi havia de cert. El regidor Amorós, portaveu del CDS, va manifestar que "s'ho estaven pensant, però que no hi havia res decidit al respecte" tot i que, segons digué, tenia coneixement de l'avís del missèr municipal. El regidor Sureda, portaveu del PP va ser més lacònic i només va comentar que "no hi ha res de res".

Per altra banda, el portaveu del

PSOE, el regidor Maria, va expressar la seva "sorpresa davant un fet que crec una equivocació molt grossa i que políticament els pot perjudicar molt; però ells sabran bé què fan". El portaveu dels Independents, el batle Pastor, es mostrà preocupat: "Em deman a què obeeix aquest comportament tan agressiu, perquè no som capaç de veure-hi motiu suficient. Tampoc no puc ocultar les sospites sobre qui realment mou els fils d'aquest tema. Això, a l'Ajuntament, li costarà doblers, però també als recurrents, i qui ho financia?"

Un altre regidor ha comentat que ningú no havia reparat en un fet que al seu dia va causar molta estranyesa entre els regidors que assistien al plenari celebrat el dia en què es va rebre la notificació de la interposició del recurs. En aquest plenari, al qual no assistia el regidor Amorós, el regidor Sureda, portaveu del PP, va mostrar-se partidari de resoldre aviat una qüestió per damunt de certs formalismes sense importància. El Batle s'hi va negar fent-li broma que després ells els posarien una querella. El senyor Sureda, davant la sorpresa de la resta del consistori, va dir que per aquestes coses ells no s'enfadaven i va negar les insinuacions que ja n'haguessin presentada una. Aquesta història, que ningú no havia aixecat d'en terra, cobra valor quan s'assegura que la sentència ha estat recorreguda sense que els portaveus dels grups de l'oposició ho sabessin. Aleshores, es demanava el nostre informador, qui i en nom de qui l'ha presentada?

GERALD VINCENT

escola d'idiomes
NINS I ADULTS

- * ANGLÈS, FRANCES, ALEMANY
- * RECUPERACIÓ I REFORÇ D'EGB, BUP I COU
- * ANGLÈS A ANGLATERRA

(CURSETS ESPECIALS D'ESTIU)
INFORMAU-VOS

INSTAL·LACIONS

m. mascaró

Avinguda Costa i Llobera, 34-B
tel. 56 27 10

ARTA (Mallorca)

Trobada de Bandes de Música

La Banda de Música d'Artà va participar el diumenge dia 20 de maig a l'annual Trobada de Bandes de Música que sota els auspicis del Consell Insular de Mallorca ha tengut lloc enguany a Pollença.

En aquesta reunió es sol fer efectiva la subvenció que el Consell destina a cada una de les agrupacions musicals.

Reestructuració de la Guàrdia Civil

Fonts dignes de crèdit asseguren que a principis de juny es produirà una reforma important en les dotacions de la Guàrdia Civil en aquesta comarca. Aquesta reforma implica la duplicació, aproximadament, dels efectius actuals, la concentració de la força en un o dos centres i l'augment del material i mitjans de transport.

Altres fonts, igualment fiables, asseguren que manca decidir si tota la força es concentrarà en un punt operatiu, que seria a Artà, o en dos, en el qual cas també n'hi hauria un a Son Servera-Cala Millor.

Si aquestes informacions acaben per ser certes, no hi ha dubte que el servei serà per força millorat notablement.

Bars sancionats

Les multes imposades a dos establiments públics per renou durant la nit han acabat sent de cinquanta mil pessetes, molt per baix del mig milió de la proposta. Diuen que en els corresponents recursos s'hi feren constatar certs atenuants que, pel que es veu, han estat estimats. De totes maneres són bastant més elevades que les que estaven acostumats a pagar i que no produïen cap efecte dissuasori. A més, sembla que una reincidència implicaria que el mínim pujàs al mig milió que ara era el màxim.

La pizzeria ha obert

El passat dia 16 de maig va obrir les seves portes la pizzeria L'atrio situada al carrer Ciutat, cantonada 31 de Març, a l'edifici de Can Moia. Tots els assistents varen ser obsequiats amb

De Lluc a Artà, a peu. - Per al proper divendres dia 8 de juny està prevista una altra excursió de llarga distància, aquest cop partint del monestir de Lluc per arribar a Artà. La participació és oberta a qualsevol aficionat a caminar i els interessats poden apuntar-se a Can Faro, on s'hi reuneix l'organització d'aquestes eixides tan participades.

Aquest grup d'aficionats inicià la primavera passada les seves activitats amb el trajecte Artà-Lluc fet la nit del sis de juny. Hi arribaren catorze persones, que són les que figuren a la foto. La segona sortida va ser dia 28 d'octubre per anar d'Artà a Sant Salvador de Felanitx i ja varen ser cinquanta-sis els caminadors que hi arribaren. Dia tres de febrer d'enguany el trajecte va ser fins a l'ermita de Bonany, amb setanta-quatre persones en expedició.

Cada una d'aquestes eixides ha estat precedida d'unes sessions d'entrenaments que en el cas de la primera varen ser d'uns 250 km, 229 abans de l'anada a Sant Salvador i 113 abans de la de Bonany. El programa de preparació per a la de dia 8 va començar dia vin-i-cinc d'abril i acabarà dia sis de juny. Els dilluns, dimecres i dissabtes es reuneixen els participants i fan a fer cames.

L'organització ha preparat la intendència. En aquest cas inclou transport fins a Lluc i assistència durant tota la caminada que durarà sobre dotze hores. Així, sobre les vuit o les nou del matí del dissabte dia nou de juny poden arribar els primers marxaïres.

un tast de les especialitats de la casa. Serà regentada per una família italiana que s'ha establert al nostre poble. Les pizzes italianes, la seva especialitat, seran disponibles cada dia i els caps de setmana s'ampliarà l'oferta amb més plats de cuina italiana. La cabuda voreja la cinquantena de persones assegudes i l'ambient que s'hi vol implantar és familiar. L'opinió dels assistents sobre la decoració i la degustació va ser molt positiva.

Premi de pintura

El passat diumenge, dia 6 d'aquest mes de maig, en Sebastià Massanet Riera va rebre de mans del batle de Sant Llorenç el diploma que l'acredita com a guanyador del segon premi del "II Certamen Internacional de Pintura de Son Carrió". Si tenim en

compte la nombrosa i qualificada participació (es presentaren prop d'un centenar de quadres) el premi aconseguit és encara més meritor.

Donam doncs l'enhorabona a en Sebastià, que ha vist així premiada, a més de les seves habilitats artístiques, la seva tenacitat i caparudesa, qualitats pròpies d'homes que tenen fe amb el que fan.

Al proper número Bellpuig publicarà una entrevista amb l'artista on ens comenta el premi rebut i els seus nous projectes.

Contestador
83 50 33
automàtic

Nou pla de prevenció d'incendis

De fa prop d'un mes que els artanens podem veure com la majoria de cunetes i voreres de les carreteres del nostre terme, a més de nombrosos camins i camades de foravila, han estat eixermats i netejats. Una brigada d'homes de l'Empresa de Serveis Forestals de Balears, S. A. ha estat contractada per la Conselleria d'Agricultura i Pesca amb la intenció de dur a terme un projecte experimental anomenat **Pla Comarcal d'Artà de defensa contra-incendis**, inclòs dins el pla general de prevenció i lluita contra incendis forestals a Balears. A més del terme d'Artà, aquest pla inclou els termes de Son Servera i de Capdepera, encara que som nosaltres els màxims beneficiaris ja que de les cent vint-i-tres hectàrees previstes, a Artà se'n realitzaran prop de cent. Un dels objectius primordials del projecte és el d'evitar aquells incendis provocats per negligències dels ciutadans prop de camins i carreteres amb alt risc d'incendi, a la vegada que es facilita la mobilitat dels cossos d'extinció. Els treballs consisteixen en faixes auxiliars de deu metres d'amplària a cada banda dels camins que travessen boscos o zones amb risc de foc, i amb tallafocs de vint metres a punts suposadament estratègics de les nostres muntanyes que reduiran la càrrega combustible de la vegetació a fi d'evitar al màxim la propagació d'un possible foc.

A més dels camins veïnals i carreteres, seran moltes les possessions i finques que es veuran afectades per aquest projecte. Es preveu que a finals d'any Ses Pastores, Sa Canova, Morell, Sa Devesa, Betlem, Son Fortè, Na Carro, Son Fang, So

Personal de la Conselleria que intervé en aquest Pla

n'Arbós, Son Not, Sa Vinyassa, Els Olors, Son Puça, Albarca, Es Verger, Sa Cova, Sa Duaia, Es Recó, Son Boiet i Belluig s'hauran vistes beneficiades per aquests treballs. Els seus pagesos, també estaran d'alguna manera implicats en aquesta nova experiència ja que, a més de veure's beneficiats amb les obres esmentades, es veuran afavorits amb la instal·lació de dipòsits d'aigua a llocs de difícil accés de la muntanya dels quals podran fer-ne ús de cara al bestiar. A canvi, oferiran la seva col·laboració en les tasques de vigilància i, si fóra necessari, d'extinció. Fins i tot han estat contractats tres d'aquest pagesos (Biel Ginard, Barraca; Jaume Rosselló, de Son Morey; i Toni Tous, Gafarró) perquè amb els coneixements que tenen de l'entorn s'intensifiqui encara més la prevenció de possibles focs.

La climatologia i el sol de la nostra comarca, a més del fet d'haver estat

una de les més castigades pels incendis forestals, han estat determinants a l'hora d'escollir Artà per a dur-hi a terme una experiència pilot que té per objectiu millorar la infraestructura actual per a la repoblació forestal de les nostres muntanyes i crear, al mateix temps, alternatives més favorables per a l'economia de muntanya.

El pressupost total del projecte s'acosta als vuitanta-dos milions i està finançat íntegrament per la Conselleria mitjançant les subvencions del Fons Europeu de la CEE destinades a aquests afers.

Amb l'estiu a dues passes, esperem que aquesta decisió no s'hagi pres massa tard i que això sigui un avanç important per acabar d'una vegada per totes amb els incendis i per emparar una mica més els nostres pagesos.

ALQUILER DE PELICULAS

**Jaime
Mestre
Payeras**

C/CIUTAT, 46 ARTÀ

ELECTRICA

DNI 42 960673-P CIA-1019
Tel: 562180

TELYCO

FAX Y TELEFONOS

ELECTRODOMESTICOS

Artà i la Colònia dins el Pla Quadriennal d'Abastament i Sanejament.

La comissió informativa del Consell Insular de Mallorca ja ha aprovat per unanimitat la inclusió dels projectes presentats per l'ajuntament d'Artà dins el pla quadriennal. Aquesta inclusió, que es tradueix en una subvenció importantíssima, suposa una passa gairebé definitiva per poder dur endavant l'abastament d'aigua potable a la Colònia de Sant Pere i la renovació de les antigues xarxes d'Artà.

El Pla preveu el següent calendari d'inversions.

Abastament i Sanejament de la Colònia de Sant Pere:

La inversió total és de 240.445.844, que es repartirà entre els anys 1990 i 1991 i de la qual el 70% equivalent a 168.312.090 serà subvencionat.

Renovació de la Xarxa d'aigües d'Artà:

La inversió total és de 200.000.000, que es repartirà entre els anys 1992 i 1993 dels quals també un 70 %, equivalent a 140 milions, serà en concepte de subvenció.

Actuació d'un grup musical Nicaragüenc.

Un grup de músics procedents de Nicaragua i més concretament de la localitat de Palacauina actuà el passat dijous dia desset al mercat d'Artà.

Aquesta actuació estava organitzada pel comitè de solidaritat amb Nicaragua i formava part d'una gira amb més de trenta actuacions per tots els Països Catalans. L'objectiu d'aquestes actuacions és donar a conèixer la problemàtica que viu aquell país així com defensar els objectius socials aconseguits per la revolució sandinista mitjançant la solidaritat dels altres països, i l'ajuda material i humana de grups i associacions de simpatitzants que duen a terme diversos programes de desenvolupament econòmic.

Confraria de la Mare de Déu de Sant Salvador.

Els membres de la confraria es reuniren en un dinar de companyia el passat diumenge dia vint en el restaurant El Cruce al qual assistiren unes cinquanta persones, que són la majoria dels qui la formen. El bon menú i el bon ambient afermaren la unió dels confreres i els animaren a millorar la seva participació. Així es va mostrar la conformitat a la proposta d'encarregar a l'escultor local Pere Pujol la realització d'una imatge de la Verge per esser portada a les processons de l'any que ve. El dilluns dia catorze també s'havia parlat de la possibilitat d'obrir els tràmits per crear una altra confraria sota la invocació de Sant Antoni Abat.

Necrològica

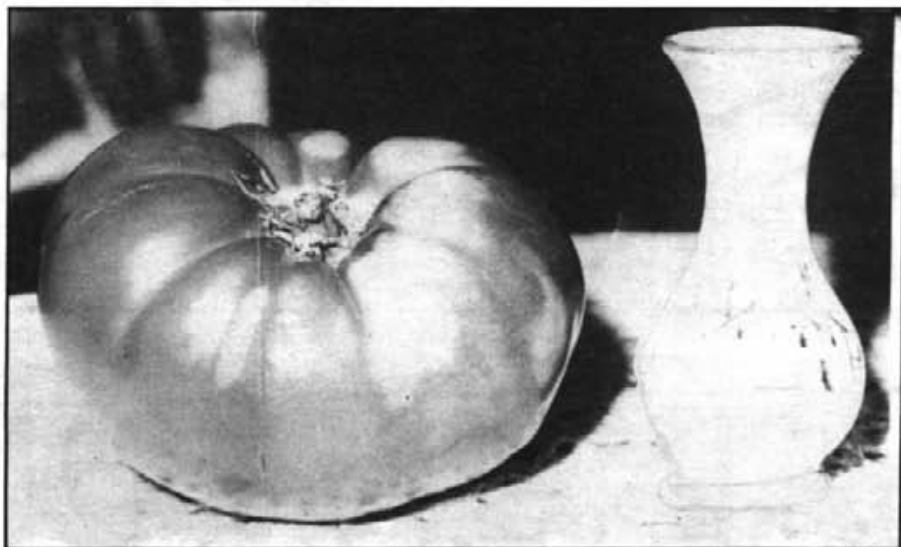
Ha mort na Maria "Lloveta"

Les Josefines d'Artà, i Artà mateix, han perdut una gran "dama". Maria amunt, Maria avall. Mai sentires una queixa de la seva boca, però..., la processó anava per dedins. Dona forta i sacrificada, convençuda de l'esperit franciscà. Sempre a punt, sempre el sí. I des de feia 11 anys la rosegava per dedins un mal dolent. Una ciàtica? Sí? Tres mesos postrada al llit. S'ha acabat. Na Maria ens ha deixat.

Les campanes toquen. Na Maria Lloveta ha mort. Les "Josefines", caseva, n'és la seva darrera cambra. Seca, senzilla, amb un vestit de mudada, amb un somriure a la boca (normal en ella) Maria ens diu adéu. Un ofici de mort al convent dels pares franciscans, tan estimat per ella, amb tots els honors com si d'un franciscà més es tractàs, que, encara que no ho fos, ben merescut s'ho tenia. Darrere ella, quants de sacrificis, quants de secrets...?

A l'edat de 83 anys Na Maria Ferrer Lliteres deixa el carrer Pou D'Avall i el Botovant...o el de Botovant i el Pou D'Avall...? Si us he de dir la veritat, crec que per a ella n'era el mateix, això sí, amb el trosset del Pontarró pel mig. Quantes vegades, Maria, el passes? La clau...? La té na Maria Lloveta. La paellera...? Les posts?...Les forquetes...? Ella, de les Josefines, tot ho sabia.

Les germanes josefines et ploren, Maria. Però, et desitgen, com tots, que la teva última morada et sigui agradable i que ens hi esperis a tots. Amén.

Tomàtiga gegant.- 1,150 gr. va pesar la tomàtiga que podeu veure a la fotografia. L'hortolà és en Sebastià Dalmau i la va cultivar dins hivernacle en es Pai d'en Sales. Bones i moltes.

LES CAMINADORES

Vegeu dues caminadores en ruta cap a Ca'n Canals. Són n'Aina Riera, de Son Ramon, i na Margalida Tous, Butlera. Ja fa cinc anys que cada dia fant aquest passeig, a distintes hores segons el temps. A l'hivern surten en haver dinat mentre que amb la calor parteixen a les set de l'horabaixa. Segueixen les indicacions que els va fer el metge i elles noten que estan millor. Començaren amb altres companyes, que es cansaren, perquè sortir cada dia, diuen, és un petit sacrifici que queda compensat per la millora de la salut. Giren un poc abans d'arribar a Ca'n Canals, mitja hora per anar i altre tant per tornar.

Recepta de...

Pollastre farcit de fruita

Ingredients per a quatre persones. Per al farcit: un pollastre de 1'4 kg; 200 g de xulla; 50 g de pinyons; 2 pomes; 160 g de panses; 100 g d'albercocs secs; 65 g de sobrasada; 2 cullerades de mica de bescuit o de coca dolça; 2 cullerades de saïm; vi blanc. Per al rostit: ceba; pastanagó; api; alls; tomàtiga; un parell d'albercocs secs.

Posam el pollastre en adob, amb sal i prebe bo i l'hi guardam dotze hores.

A dins una paella hi posam un poc de saïm en el qual hi saltejarem la resta d'ingredients per al farciment. Després, farcim el pollastre i el co-sim.

A dins una rostidora hi posarem el saïm que queda, el pollastre que hem farcit, la bresa (o sigui, les verdures per al rostit) i la fruita. Ho remenarem tot i després hi tirarem el vi blanc.

RESTAURANT ES SERRAL

Ho posarem al forn durant una hora, al principi a foc fort i després a foc fluix.

En esser cuit el pollastre el traurem i el posarem en una palan-

gana i per damunt hi posarem les verdures que abans haurem passat pel colador xinès. Ho podem acompanyar amb patata frita o bé amb poma torrada a trossos.

Bon profit.

saló de bellesa

ESTEL D'AUBA

Isabel Solano
Esteticista titulada

Carrer Joan XXIII, 19-1º - Tel. 56 29 50
ARTA (Mallorca)

Maquillatges
Neteja de cutis
Depilacions
Tractaments facials i corporals
Tractaments anticelulítics
Drenatge linfàtic
Depilació elèctrica.

NOVETAT
RECUPERADOR ELECTRONIC.
(Tractament artròsic).

Isabel Forteza Forteza, na Bel Llanterna.

Na Bel irradia l'energia d'una persona vital i singular. Dona feïnera, curiosa, trempada i amb do de gent. Amb el seu difunt marit regentà un establiment càrnic famós arreu de la nostra contrada. Avui, na Bel ha creuat la línia juvenívola amb la mateixa delicadesa amb què oferia una ració de carn a una anglesa despistada i delitosa de guisar un plat autèntic i autòcton. Na Bel va guipar, abans que ningú, la importància del model estètic de les estrelles de Hollywood, i creà escola en el vestir i el lluir la moda dels anys quaranta i cinquanta. En qüestió d'estar «a la page», no tengué rival. Poques jovenetes li feren ombra quant a atreviment modern ja que fou precursora de la insinuació femenina vers la qual s'hi abocaven els ulls desitjosos del sexe masculí.

Actualment, vídua d'en Francesc Bonnín i mare feliç d'en Josep Bonnín Forteza, professor de l'Institut d'Inca, és a punt de rodar clau i dedicar-se a la noble professió de viure i deixar viure, vessant el corn abundós dels records immarcessibles.

BELLPUIG.- Com i quan vares conèixer en Francesc?

ISABEL FORTEZA.- A Petra, amb motiu de les noces d'en Gabriel Tous. D'això fa quaranta-quatre anys. Quan dinàvem ens creuàrem un parell de mirades conflictives i tot seguit ja vaig notar que en Francesc m'agradava. Poc temps després, aprofitant que el Bisbe havia de fer una visita pastoral a Artà i com que jo freqüentava la casa de na Coloma Roja, vaig aprofitar l'avinentsa. Amb l'excusa que na Coloma tenia a cura l'enramellat de l'escalonada del convent, no hi vaig pensar dues vegades: cap a Artà a veure en Francesc! Record que va comparèixer acompanyat d'en Joan Terrassa. Per casualitat es posaren devora nosaltres i en aquell instant en Cupido féu acte de presència. Només et puc dir que va ser un "fletxasso". Aviat en Francesc anà a Petra a veure'm. Com que anava llançat i la casa anava per bé, declarar-

se i demanar entrada va ser tot u. Ens casàrem l'any quaranta-sis.

B.- Tu vares néixer a Felanitx, però pel que veim ets petrera pels quatre costats, t'has adaptada entre nosaltres on has gaudit d'una popularitat disforja; tothom et considera una artanenca d'arrel.

IF.- Sí, després d'un any i mig de casats vinguérem al carrer de na Batlesa número dotze. Fèiem un lloguer de vint duros quan les cases més bones d'Artà en feien cinquanta pessetes. El cós era més llarg que la murada xinesa. I no, no vaig estranyar el poble.

B.- Com saps, fores l'última carnissera que tengué matança i fabrica pròpia. Ens vols parlar del consum dels teus productes? Per exemple, sabem que per a Pasqua feies unes quatre-centes vuitanta racions de frit. Quins sistemes seguies per fer-ho?

IF.- Després d'una peritonitis de mig any, ja matàvem pollastres i altre aviram perquè teníem matrícula per poder vendre "Carnes frescas". Amb l'èxit començàrem a obrar porcs en el més pur estil casolà i la fama que tenguérem amb els botifarrons ens va fer ampliar el negoci. Sacrificàvem mens i una vedella cada setmana quan a Artà, entre tots els altres carnisers, sols en mataven una per Sant Salvador. Per a Pasqua feia, sí, unes quatre-centes vuitanta racions de frit, mira-les en aquesta foto d'aquí, totes comanades d'un any per l'altre.

B.- Quants d'anys tengueres la carnisseria?

IF.- En Francesc va morir el setembre del vuitanta-tres i quan va fer dos anys, o sigui el vuitanta-cinc, jo ja em trobava massa sola per dur un

negoci càrnic tan voluminós. Així que m'aconsell i una volta decidida a no tenir tants de maldecaps, em convingué més comprar en gros i vendre a la menuda.

B.- Donares mai gat per llebre?

IF.- No. No vaig tenir mai carn congelada. Nosaltres matàvem els animals i els obràvem. Jo no anava de mangarrufes.

B.- Parla'ns de les teves aficions, òpera, sarsuela, revista, música...

IF.- M'agrada molt l'òpera, la sarsuela, el ball d'aferrat i de bot... record aquella orquestra "Ritmo y melodía", d'en Tomeu Bolló, i molt que m'agradaven les festes. Jo em posava un vestit amb un llaç fins a mitjan cama i unes sabates de "tanque" de suro. Anava feta una perleta. Sobretot m'agradaven les rumbes, els fox-trots, els boleros i pasdobles. M'encantaven en Machín, en Bonet de San Pedro, en Cole Porter, en Glen Miller... però allà on hi havia un pasdoble com "En el mundo", ja podien retirar la resta.

B.- Has sentit recança pel fet que el teu fill Josep no hagi seguit la tradició familiar?

IF.- No. La disposició natural d'en Josep s'inclinava cap als estudis. Ell era un amant de l'estudi i el pare Rullan ens va aconsellar que estudiàs, perquè li aniria bé. Per això no seguí la tradició familiar. Estudià el batxiller i la revàlida a sant Francesc, de Palma; després a sant Jordi, a Barcelona, aprengué la carrera de ciències exactes. Va treure les oposicions i donà

classes un any a Lluçmajor. Després tornà, una altra vegada, a Barcelona per cinc anys. Ara segueix la tasca docent a l'institut d'Inca.

B.- Bel, amb la mà al cor, què esperes i desitges en aquests moments? què demanes a la vida?

IF.- Salut i vida per ajudar el meu fill. I que tothom tengui salut.

B.- Parla'ns del caràcter humà d'en Francesc...

IF.- La persona més bellíssima del món. Cristià de cap a peus, era un sensacional espòs i pare. Com a personatge popular fou un home sense tares, un vertader filantrop. Practicant de la puntualitat absoluta, tenia tres cites sagrades: sant Antoni, que no li

tocassin sant Antoni! El dissabte de la festa en Francesc tenia bul·la per anar calent d'orella. La segona, les processons. Duia per norma d'anar sempre a la dreta de la processó i la seva atxa era de cera pura, l'única que el vent no apagava per fort que bufàs. Ell va ser el darrer que va dur l'atxa genuïna. I, tercera, cal remarcar, ja que és notori, la seva presència a la processó del Corpus, impecablement vestit amb la mudada de les grans solemnitats: el vestit i corbata blau marí amb mocador de seda de tres puntes, un conjunt que collava perfectament amb la morfologia d'en Francesc.

VIATGES millor.

Telex 69565 VGOR E

GAT 820

Calle Binicanel·la, 12 ☎ 585515/52 CALA MILLOR
Carretera C/la Agulla, 19 ☎ 564017 CALA RATJADA

PROGRAM. ESPECIAL A GRECIA I TURQUIA.

ATENAS 8 dias. 39.850 pesetas.
ATENAS - CIRCUITO DEL PELOPONESO 8 dias. ...
62.100 pesetas.
ATENAS - CRUCERO DE 3 dias. 8 d. 76.300 pesetas.
ATENAS - ESTAMBUL - CRUCERO 11 d. 135.500 ptas.
ESTAMBUL 8 dias. 52.200 pesetas.
ESTAMBUL - CAPADOCIA 8 dias. 72.900 pesetas.
(estos precios incluyen avión + traslados + hotel turista)

ROMA 8 dias. 50.400 pesetas.
VIENA 8 dias. 59.000 pesetas.
MADEIRA 8 dias. 42.900 pesetas.

CUBA 15 dias. (pensión completa) 127.300 pesetas.

GALICIA 3 ciudades 8 dias. 65.850 pesetas.
GALICIA Y PORTUGAL 8 dias. 65.200 pesetas.

(estos precios incluyen avión, hotel xxx y coche de alquiler con seguro todo riesgo y klm. ilimitado).

VIATGI MILLOR AMB VIATGES MILLOR !!!

NOTICIES

VISITA DEL SEMINARI MAJOR

El passat dilluns, dia 21, ens visità la comunitat del Seminari Major. Es realitzà una trobada amb un grup de joves i adults de la nostra comunitat d'Artà. Compartírem, en un ambient d'alegria i festa, l'Eucaristia i un senzill sopar.

UNCIO DE MALALTS

Com cada any, el dia de Pentecostés, que enguany és el diumenge dia 3 de juny, celebrarem al santuari de Sant Salvador a les 6 del capvespre una eucaristia amb tots els vellets i malalts del poble que puguin assistir-hi, durant la qual s'administrarà el sagrament de la Unció de Malalts a tots aquells que ho hagin demanat prèviament. La norma que tenim és que tinguin complerts els 75 anys o pateixin alguna malaltia seiosa i que en faci tres que no l'hagin rebut. El grup d'Acció Social coordinarà aquesta celebració.

PENSAMENTS

DES DE LA BARRERA

"No s'ha equivocat mai, aquell que mai no ha fet res".

Aquesta frase estava escrita amb lletres grosses a la sala on teníem la reunió i reconec que em va cridar l'atenció, tant, que per uns moments vaig perdre el fil del tema que dúiem entre mans.

"No s'ha equivocat mai, aquell que mai no ha fet res". Ben cert, vaig pensar. I possiblement hi ha persones així, segures d'elles mateixes, que no s'han embrutat mai les mans i que senyalen amb el dit aquells que per haver agafat les missions han romput qualque pic un plat.

Els qui no s'han equivocat és perquè no s'han embarcat mai en cap empresa, ni han volgut assumir un càrrec de responsabilitat i fins i tot s'han negat a col·laborar o a participar en assumptes concrets de la vida social, política, cultural, religiosa o esportiva.

Es fàcil criticar negativament i mirar els bous des de la barrera o el futbol des dels graons, però des d'aquests llocs mai no s'ha marcat un gol ni s'ha vençut el brau. També n'hi ha que critiquen els sermons dels capellans -per posar un exemple- quan es té la constància que els tals crítics ni tan sols van a missa. Lo pitjor del cas és que, segons ells, la seva interpretació és la correcta i el capellà era el que deia disbarats.

Amb les mans fentes, sense fer res, ni moure's, potser es tenguí la seguretat de no equivocar-se, però tampoc mai no es podrà assaborir la ditxa d'haver realitzat una acció positiva. ¿Qui és que va més equivocat?

Andreu Genovart

ara fa
25 anys

BELLPUIG, 8 de maig de 1965, nº 65.

* En portada apareix la notícia de la promoció a la seu episcopal de Mallorca de l'Exim. i Rvdim. Sr. Dr. D. Rafael Alvarez Lara, bisbe de Guàdix-Baza.

* A SILUETA DEL MES J. Salom hi destaca, parlant d'abril, "...meteorològicamente ha "marcado" bastante en el sube y baja del termómetro..." "...Las ruinas del desaparecido Velódromo fueron testigo mudo del paso por esta villa de la Vuelta Ciclista a Mallorca..."

* De LA COLONIA DE SANT PERE, Farrutx diu que "...Con destino a la biblioteca del Centro Social se ha recibido del Ministerio de Información y Turismo un lote de publicaciones...Para ello nos falta una pequeña librería..." Més avall parla de les obres del mur del refugi d'embarcacions que "...un fuerte temporal desgraciadamente lo destruyó y rellenó casi por completo..."

* En la secció SABIEU QUE... es parla que per la festa de Sant Antoni l'any 1920 "...es varen encendre a la vila fins a 37 foguerons..." i el més visitat va ser "...el que va organitzar a "sa placeta" el barber Roca, al cel sia..." Més avall recorda que l'estació de tren fou construïda pel mestre d'obres artanenc Mestre Mateu Obrador a) Claret "...començà les obres devers

mitjan Agost de l'any 1918...s'hi pegaren prop de dos anys i mig...és una de les millors i més ben fetes de Mallorca..."

pluviòmetre

Area Urbana.
Mes d'abril 1990.

Dia 1	8 litres.
Dia 4	2,5 litres.
Dia 9	36 litres.
Dia 16	2 litres.
Dia 18	2,2 litres.
Dia 20	5,5 litres.
Dia 21	7,5 litres.
Dia 23	3,5 litres.
Total.....	67,2 litres.

La sanitat a Artà, hores decisives.

En els últims anys la modificació de la infraestructura sanitària ha experimentat grans canvis a Artà. Tant en el que fa referència a instal·lacions, com a les prestacions o a les facilitats per al beneficiari. Des de la remodelació de l'edifici de l'Hospital, fins a la recollida de mostres per a les anàlisis, passant per campanyes de vacunació antitetàniques o antigripals i per les consultes d'enfermeria, els canvis han estat molts. Hi ha més personal que atén i la millora que tot això ha suposat és clara.

Alguns d'aquests canvis s'han iniciat amb aportacions directes de l'Ajuntament que posteriorment han estat assumides per l'Insalud o per la Conselleria. Un cas recent va ser la plaça municipal de recepcionista per donar hora i atendre avisos. Quan l'Insalud va implantar el servei de cita prèvia, i a la vista del resultat que l'experiència d'Artà venia oferint, va ser inclòs l'Hospital dins el grup de centres que se'n beneficiaven, tot i que inicialment no hi estava. Aquella plaça municipal s'ha transformada en una que fa la mateixa funció, però a càrrec de l'Insalud.

Un altre cas recent ha estat el de la plaça d'infermera que l'Ajuntament va crear, a càrrec seu, per atendre les necessitats del servei i per dur a terme una sèrie de programes que en aquells moments no contemplaven ni la seguretat social ni la conselleria: atendre els diabètics, els hipertensos, les campanyes de vacunació, cures domiciliàries, etc. El bon funcionament d'aquest servei sembla que ha estat decisiu per a l'Insalud que, a l'hora de crear noves places, ha cregut que seria injust no assumir aquesta que anava a càrrec del poble. Des del primer de maig aquesta plaça, abans municipal, ha passat a ser sufragada per l'Insalud. Les dues, la de recepcionista i la d'infermera, que inicialment pesaven en el pressupost municipal, avui, a més de tenir-ne el servei, ja les paga l'Insalud.

Una altra novetat gira entorn del Centre de Salut. Des de l'Hospital s'han vingut realitzant funcions que entren de ple dins les que han de desenvolupar aquests centres. Bellpuig ja en va donar complida informació en una passada edició. El problema que planteja la ubicació del centre comarcal a Son Servera ha estat també tractat. Sembla que en tot aquesta qüestió hi ha algunes novetats d'implantació immediata. No es modifica el

projecte quant a ubicació del Centre de Salut: serà a Son Servera. Sembla, de moment, descartada l'opció de desdoblament en dues la zona bàsica de salut; però el problema principal que aquesta ordenació suposava per als artanencs, sí que pot ser que hagi quedat resolt d'una manera que prest serà definitiva. Recordem que les guàrdies a partir de les cinc del capvespre estava previst que fossin només a Son Servera.

La novetat vendria determinada per la implantació de dos P.A.C. (Punts d'Atenció Continuada), un a Son Servera i un a Artà. El PAC suposa la zonificació del servei de guàrdia. Així el PAC d'Artà atendria les guàrdies dels municipis d'Artà i Capdepera. En una primera fase, que podria començar el primer de juliol, i a causa que el centre no està encara preparat per a aquesta nova prestació, quan el metge de guàrdia sigui el d'Artà, la farà a Artà com la fa ara. Quan sigui un de Capdepera, la farà allà. Quan la Conselleria hagi fet la reforma pertinent a l'Hospital, totes les guàrdies seran de presència física a l'Hospital durant les vint-i-quatre hores, sense haver d'anar a Capdepera, com s'haurà de fer al principi. Això suposa una gran millora. La no implantació del PAC a Artà hauria obligat, en aquesta primera fase, a anar a Capdepera, o a Sant Llorenç o Son Servera, i finalment i definitivament només a Son Servera. Imaginem el desverí que suposaria, en cas d'urgència, aclarir si has de partir cap a Capdepera o cap a Sant Llorenç.

Continuant amb el tema sanitari hem de recollir la notícia que, a partir de la darrera setmana de juny està prevista la campanya de revacunació antitetànica per a totes aquelles persones que ara fa cinc anys varen rebre la vacuna. Com és costum, s'avisarà particularment a tots els que consten en el registre d'aquella campanya. Per als qui la vulguin iniciar per primera vegada se'n farà una nova tanda en el darrer trimestre de l'any, depenent de les dates propícies per a l'antigripal.

Més notícies sanitàries. A causa de l'increment en el nombre de casos de tuberculosi que es ve registrant en els últims anys, es posarà en marxa una campanya de detecció mitjançant l'anomenada prova de tuberculina. Aquesta prova es fa a les escoles als nins de sis anys i està programat fer-la a l'inici del proper curs.

Francesca Piris,
regidora de sanitat.

Bellpuig. Creus que és un èxit que les places municipals hagin passat a dependre econòmicament de l'Insalud?

Francesca Piris. Un gran èxit, perquè han demostrat la seva eficàcia. Si no haguessin demostrat que aportaven beneficis, l'Insalud no n'hauria volgut saber res. Era una política premeditada, l'Ajuntament ha de cobrir les necessitats que detecti i aconseguir que siguin assumides per l'organisme corresponent. Quan això passa, llavors és possible pensar en la creació de nous programes per cobrir noves necessitats. He de dir que aquests èxits donen coratge per continuar perquè hem vist que anàvem per bon camí.

B. Creus que és una millora la creació d'un PAC a Artà?

F.P. Es una passa molt important ja que si no s'ha aconseguit, per ara, un Centre de Salut, sí que s'haurà aconseguit resoldre el problema principal que això suposava, o sigui les urgències. Si en aquesta primera fase hem d'anar qualque dia a Capdepera per una urgència, sempre és millor que haver d'entrar en un torn de quatre, amb Son Servera i Sant Llorenç. S'ha de dir que en una segona fase seran sempre a Artà.

B. Quins serien els objectius immediats?

F.P. Aconseguit el desdoblament de les guàrdies, es tractaria d'aconseguir el desdoblament de la zona i que es fes un centre de salut a Artà, la qual cosa suposaria millorar la dotació de personal i de mitjans.

B. Per què l'estudi pilot de detecció de càncer ginecològic a Artà?

F.P. El càncer ginecològic, tant el de mama com de coll uterí, detectat precoçment és el que té millor pronòstic, és a dir, es curen pràcticament tots. Per això té sentit fer una prevenció. Com que en aquests moments encara no és un servei habitual de la medicina pública, pensam que és molt important que es pugui fer a Artà. Jo animaria les dones perquè col·laborassin, inclosos aquelles que ja se la fan anualment i que haurien de participar en l'enquesta com a persones ateses. Crec que és una ocasió que cap dona ha de desapropiar.

S'OFEREIXEN FEINES DE: CONSTRUCCIÓ I DECORACIÓ DE JARDINS

Joan Llabata Morey
Plaça Conqueridor, 8.
Telèfon: 83 52 44- ARTÀ.

A l'hora de redactar aquesta crònica es pot assegurar que de fet ja ha arribat l'estiu. Fa sol a voler i calor, i la platja comença a estar ben concorreguda. Les novetats d'aquesta quinzena es poden resumir en les següents:

De La Colònia

Andreu Genovart

Un moment del torneig de petanca en què s'enfronten quatre membres d'una mateixa família.

TORNEIG DE PETANCA.- El passat dia 20 finalitzà el torneig de petanca al que hi han participat 16 parelles. Les que assoliren els quatre primers llocs foren aquestes: 1. Joan Martí i Margalida Munar que ho aconseguiren per segon any consecutiu. 2. Maria Planisi i Antònia Gomila. 3. Luís López i Salvador Martí. 4. Fredi Federlen i Celina Federlen.

REAPERTURA DEL RESTAURANT CA'N LLORENC

Després d'uns quants mesos de romandre tancat, s'ha obert altra vegada el restaurant Ca'n Llorenç: s'han fet algunes reformes, la més visible és una separació que divideix la sala destinada a menjador de la del bar. El restaurant és ara regentat per Jaume Morell i Bel Arbona.

PARTIT AMISTOS

Organitzat pel Centre Cultural, el proper dissabte dia 2 de juny hi haurà un partit de futbol "fadrins contra casats". Com cada any l'ambient precedent a la confrontació és de màxima expectativa i com de costum no hi mancaran les messions i les "quinieles".

UNCIO COMUNITARIA DE MALALTS

El proper diumenge dia 3 de juny, festa de Pentecostés, a la Parròquia, a la missa de les 19 h. s'administrarà el sagrament de la

unció dels malalts a aquelles persones que estiguin seriosament malaltes o tinguin 75 anys. La unció comunitària se celebra cada tres anys a la nostra parròquia.

"XALETS" AL COSTER DE CA'N MOREIO

Les màquines segueixen excavant al nostre poble, indici clar que continuen les obres en el ram de la construcció. Ara li ha tocat el torn al coster de Ca'n Moreió. Sembla que tota la terra moguda i accessos són per aixecar quatre xalets. Lo que fins l'any passat fou vinya es converteix en terreny per a l'edificació. Això no hi ha qui ho aturi.

DONANTS DE SANG

El passat dia 15 vingué la Germanat de Donants de Sant a la Colònia. L'acte de la donació es va veure molt concorregut. Cada vegada són més les persones que prenen consciència de lo molt que pot ajudar per salvar una vida el fet de què es disposi de sang suficient per poder fer transfusions.

Una imatge que podria ser bella si no fos pels fils i pals que destrueixen l'entorn.

Crònica negra

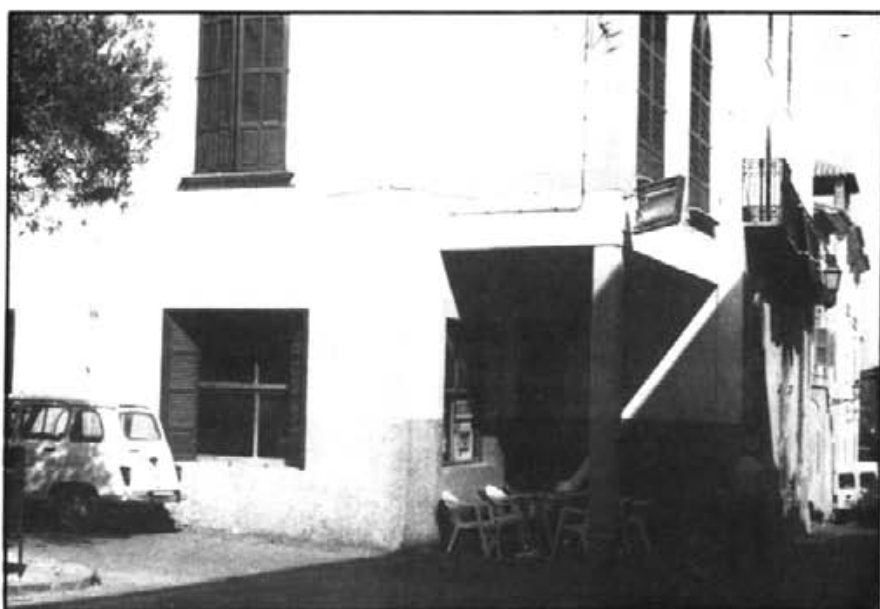
No és habitual que calgui referir-se a qüestions d'aquest tipus, però també és cert que l'actualitat en presenta casos d'inevitable interès periodístic.

Gravíssim accident de trànsit ocorregut sobre les tres de la matinada del diumenge dia sis de maig. Un cotxe amb tres ocupants va envestir contra un pi de la carretera de Ciutat devora el camí de Ses Païsses. Diuen que l'excés de velocitat va ser la causa de no poder efectuar el revolt i de la violentíssima col·lisió. El resultat, ja sabut, és d'un mort, un ferit gravíssim i un altre ferit no tan greu. El difunt, que viatjava darrere, nomia Carlos Bo López i tenia vint-i-dos anys. José Expósito Espín, que conduïa tot i que, segons sembla, no disposava de carnet, va patir ferides importants a la part baixa de l'espinada i a les cames, pràcticament destrossades. Tot i que ha sortit del coma en què va entrar poc després, el seu pronòstic fa témer gravíssimes lesions irreversibles que el podrien condemnar a la cadira de rodes. És casat i té dos fills. Esperem que no s'acompleixin tan lamentables previsions. El tercer ocupant, Francisco M. Serradilla Muñoz va sortir amb fractura de clavícula i ha estat el més ben parat. Tots tres residien a la Colònia de Sant Pere.

Les tasques de recuperació dels ferits va ser molt difícil a causa de la força de la topada i va durar fins més de les sis. Persones que hi intervingueren es lamenten que hi hagués més curiosos estorbant que persones disposades a ajudar. Cal fer menció d'un jove del qual no ens han sabut dir el nom que es va comportar amb gran sentit cívic, ajudant amb molta de decisió i utilitat.

Tristes anècdotes: el difunt era el tercer germà que en dos anys perdien en accidents de trànsit uns desconsolats pares que arribaren l'endemà a fer-se càrrec del cos del seu fill. Segona: el menys malparat és germà d'en Jesús, ferit greument en l'accident que, per Sant Antoni, causà la mort d'en Llorenç Planisi Arbona.

El mateix diumenge dia 6, prop de la mitjanit, es produí al Bar Nelson una **violenta brega** entre quatre persones d'Artà i dues d'externes, una de

Bar Centro

les quals va esgrimir un punyal de caça submarina, diuen que amb més d'un pam de full dentat, contra les persones que intentaren separar-los. Per fortuna se'n saberen defensar sense més dany. Més tard insistiren en les agressions, aquest cop a puntades de peu, contra altres presents. La intervenció posterior de la Guàrdia Civil va aconseguir localitzar-los ja de matinada a Sant Llorenç, on resideixen, i detenir-los. Ja de dia es recuperà l'arma, que havien llançat prop de la gasolinera. Després varen ser posats a disposició judicial.

La nit del dilluns catorze al dimarts quinze van ser **sorpresos robant a l'interior del Bar Centro** dos individus que resultaren, segons diuen, ser delinqüents amb antecedents, especialment un d'ells. Sembla que l'èxit de l'operació va ser desencadenat per una persona que, observant el delictes, va telefonar a la Guàrdia Civil. Cal felicitar-lo pel seu sentit cívic tot i que sigui aconsellable no dir-ne públicament el nom. Les forces de l'ordre coparen l'establiment i aconseguiren, com s'ha dit, un brillant servei. S'ha dit, i sembla que amb raó, que els delinqüents estaven sota l'efecte de drogues.

Un dels detinguts era resident a Artà de feia uns anys i havia

tengut problemes amb la policia. Posteriors diligències permeteren descobrir que era l'autor del robatori comès al mateix establiment no fa gaire temps del qual obtengué cent vint mil pessetes que va invertir per viatjar a Granada i tornar acompanyat del seu col·lega que sembla molt més instruït en el delictes, segons els seus antecedents policials. Un altre cop a Artà començaren les seves activitats, entre les quals l'assalt a una casa de camp a través de la teulada on feren net de tota classe d'equipament. El registre policial del seu domicili va permetre la recuperació de molt material provinent dels delictes esmentats i d'altres menors. Els detinguts continuen a la gàrjola a causa de les reclamacions judicials anteriors als fets comentats.

No s'acaba encara. Són insistents els rumors, que no hem pogut confirmar a causa de les investigacions reservades que es fan, en el sentit que s'ha detectat el funcionament d'un **mercado negre de medicines** d'efectes equivalents a les drogues més conegudes. Diuen que no provenen d'Artà perquè no s'hi ha detectat cap indici al respecte, sinó que es tractaria que, robades a altres poblacions, es distribueixen a Artà durant els caps de setmana. Caldrà estar a l'espera de si es confirma o no aquest rumor i de si les forces de l'ordre hi intervenen.

BASQUET SENIOR MASCULI

El Sanimetal finalitza una acceptable temporada

El Sanimetal, l'equip sènior masculí, és a punt de finalitzar la temporada més exitosa de la seva existència. A la classificació final ha quedat quart i ara jugarà la promoció a tercera, uns acens que, si s'aconsegüís, no creim que interessàs massa. Si el present és bo, no es presenta tant bé el futur a causa, sobretot, de la manca d'equips inferiors.

Després d'una llarga temporada pareix que ja s'acosta el punt final. La pretemporada va començar amb la participació al torneig de Sant Salvador, després al de Sant Bartomeu a Cala Ratjada i finalment al de Sa Fira d'Artà.

Llavors va començar la primera fase de la lliga on va quedar tercer, posició que li donava opció a jugar en el grup d'ascens a tercera. Ja dins aquesta nova fase es va ocupar la cinquena posició. A la primera eliminatòria de play-off es va eliminar l'Escolar de Capdepera i, així, s'accedí a les semifinals, on el rival era el Joan Capó de Felanitx. Els felanitxers, amb molta més plantilla que el Sanimetal, varen

El Sanimetal en un moment de la temporada

superar l'eliminatòria. Els partits per al tercer i quart lloc, contra el Campos, varen esser un simple tràmit.

En aquests moments s'està a l'espera de conèixer el rival per a la promoció d'ascens a tercera. Si aconseguís superar-la, segurament es renunciaria a l'ascens ja que les circumstàncies dins les quals es troba l'equip no garanteixen afrontar amb

cap possibilitat la nova categoria.

Fent un balanç final s'ha de dir que la temporada ha estat bona; però tot i que faci la sensació que s'ha complit molt bé (i això ningú no ho pot discutir) per a alguns hi ha hagut alguns moments decisius en què l'equip no ha actuat a l'altura de les seves possibilitats.

Esport Escolar.

El passat divendres dia 4 de maig més d'un centenar d'al·lots d'Artà, juntament amb altres de la nostra comarca, va participar al primer control d'atletisme que es disputà a Campos, ja que la nostra contrada no disposa de mitjans tècnics i econòmics per dur-ho a terme.

Els al·lots pertanyien als col·legis de Na Caragol i Sant Bonaventura i a les categories d'Iniciació (1r i 2n EGB), Benjamí (3r i 4t), Aleví (5è i 6è) i Infantil (7è i 8è) tant en masculí com en femení. Els controls començaren a les 17 hores i es perllongaren fins a les 21 hores. Entre la nombrosa quantitat de proves que hi havia, cal destacar els següents atletes:

Iniciació: Miquel Femenies, Miquel Ginard, Mª Antònia Ferragut, Mª Begoña Viejo, Joan Vives i Bàrbara González.

Benjamí: Lluïa Alcover, Maria Jaume, Miquel Alzina, Toni Ferrer i David Barrientos.

Aleví: Miquel Genovart, Joan Amorós, Maria Ramis, Ràbel Rodríguez, Marta Llabata, Toni Grillo i M. A. Riera.

Infantil: Biel Alzina, Julià Vicens i Benet Nicolau.

PING-PONG

Torneig d'infantils

El passat dia deu de maig tengué lloc al poliesportiu Prínceps d'Espanya de Palma la final del torneig de Mallorca en el qual hi participà un equip d'Artà format per Toni Gayà Vives, Jaume Cabrer Silva, Rafel Garau Silva i Rafel Caldentey. Després d'unes difícils eliminatòries els nostres representants aconseguiren un meritori tercer lloc. Enhorabona a tot l'equip i esperam que puguin prendre part a altres competicions tant a nivell balear com també estatal.

MONTAJES SERVERA

PUERTAS BASCULANTES, AUTOMATICAS Y CON MANDO A DISTANCIA

MACHIMBRADO DE NORTE Y TEKA

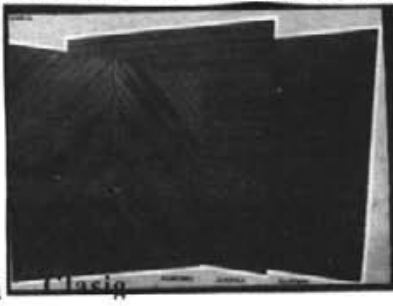
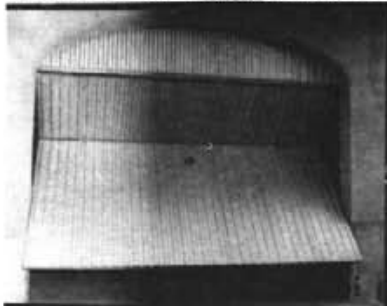
CHAPA PEGASO

PINTADAS CON

DIFERENTES COLORES

SE LAS MONTAMOS

EN CUATRO HORAS

C/ Pep Not, 59 tel. 56 21 32 - Artà

Hípiques

La secció d'avui, i quant a resultats es refereix, ens resultarà molt pobre ja que només hem de destacar un tercer lloc aconseguit per **Maltemps VX** a l'hipòdrom de Manacor conduït per P. M. Vaquer a 1'32"9, i el segon lloc aconseguit per **Quick Lui** a la pre-estel del mateix hipòdrom de Manacor rodant a 1'23"7. Això ocorria el dissabte dia dotze de maig. Recordem que dia denou a Manacor no hi hagué reunió.

La nostra crònica d'avui vol anar encaminada a fer una història de la carrera més important del calendari de tot l'any i que es va disputar diumenge passat, dia vint, a l'hipòdrom de Son Pardo, que també celebrava el seu vint-i-sisè aniversari. Ens referim al Gran Premi Nacional.

La prova es va començar a disputar l'any mil nou-cent trenta-quatre sobre la distància de dos mil cinc-cents metres i va ser guanyada per una tal **Trini II** a 1'52"4. L'any següent va ser guanyada per **Amilcar**, que va establir un rècord a 1'38" que no va ser superat fins l'any quaranta-sis, és a dir que el va posseir durant onze anys fins que va ser superat per **Martel**, amb 1'36"1. Encara es corria la distància esmentada. El rècord canvià de titular l'any cinquanta-dos quan **Silva** va rodar a 1'35"6. Li durà poc temps, perquè el cinquanta-cinc era **Veda** el que establia una nova marca a 1'35"2, que es mantendria fins l'any seixanta-dos. Aquest any l'egua **Flika** l'abaixava a 1'34"6. Aquesta egua ens diu coses als artanencs: és la mare de l'actual egua de S'Estelrica, **Dama Augusta**, i padrina també de **Junita** de la qual parlarem en el número passat.

El mil nou-cents seixanta-set es va produir una innovació, que va ser reduir el metratge de la prova a dos mil dos-cents, que és l'actual. El seixanta-vuit, nou rècord a 1'32"4; i a l'any setanta-dos ja es supera la mítica barrera de 1'30" amb la victòria de **Quiraldà** que guanyà a 1'29"3. Però un any després fou **Rey Pioska** el que l'abaixà a 1'28"0, marca que durà només dos anys: el setanta-cinc **Tuska Hanover** el posà a 1'27" que va ser el millor durant tres anys. El setanta-vuit nou rècord amb **Zaida II** (l'egua de Son Perera), que rodà a 1'24"4, velocitat impensable en aquell temps i que no va ser superada fins l'any vuitanta-quatre amb la marca de 1'23"9 de **Fileo**. L'any vuitanta-sis, amb 1'22"6 de **Jaleo Pioska**, el rècord canviava de propietari. Per dos anys, perquè el vuitanta-vuit la gran **Misi-mar** establí el que encara és l'actual: 1'22"3.

Destaca el que ja sabem de les dues victòries artanencs dels anys cinquanta-nou i vuitanta-nou. Trenta anys separen els 1'41"2 de **Caquirvin** dels 1'24"6 de **Nostro VX**.

Els conductors que més victòries han obtingut són G. Coll, S. Fuster i l'actual **Bartomeu Estelrich**, **Pancuit**, amb quatre victòries.

El semental que ha donat més guanyadors ha estat **Ecu d'Or**, que n'ha donats cinc.

Passem al que va donar de si la diada. Destaquem, per començar, un quart lloc de l'irregular **Morellet**, amb **Damià Ginard** a les regnes, a 1'25"7. Posteriorment fou l'egua

Petruska la que guanyava la carrera de poltres de IV categoria a 1'30"7, conduïda per B. Estelrich. D'aquesta egua hem de dir que no és totalment artanenca, però la hi podem considerar: el seu propietari és en Miquel Capó, Benet, cosí dels Beques, nascut a Artà i actualment alaroner. És propietari d'un tros a Sa Badcia i té l'egua sota la tutela d'Antoni Esteve, de Ses Terres; per tant enhorabona Toni i Miquel.

El matí corria a **Penyora** a la carrera de poltres de II categoria, conduïda per Julià Arnau i amb màximes aspiracions. A la sortida va botar i va quedar darrere i bastant allunyada dels primers; però remuntà i amb una volta va reprendre moltíssim. Tercera a l'arribada, amb un temps de 1'26"8.

El capvespre, a la carrera de poltres va ser quart a 1'34" el cavall de Na Borrassa **Riggi**, conduït per J. Arnau. La decepció venia a la carrera de poltres de III categoria quan l'egua **Polida**, també de Na Borrassa, que

havia guanyat la carrera va ser distanciada per trot irregular. Anava conduïda per J. Arnau.

També hem de parlar de **Nostro VX**, campió del vuitanta-nou, que va fer una carrera excepcional i tan sols a la línia d'arribada li varen treure el nas. El cavall, conduït per J. Arnau, anà a 1'22"2.

A la carrera següent l'èxit fou total amb el cavall de Sa Calobra **Lucas** conduït per J. Riera, que va guanyar fàcilment a 1'21"3.

El darrer artanenc del dia va ser **Quick Lui** que ens mostrà les seves qualitats de cavall segur. Després d'una darrera mitja volta impressionant va fer quart a 1'20"7. Era conduït per **Damià Ginard**.

També participaren **Maltemps VX** (P.M. Vaquer), **E. Marisol** (G. Rayó), i **Mel** (A. Tous).

Chau Fontaine II

Els cracs artanencs

Vegeu na Panyora sostinguda per Mateu Vicens, el seu propietari.

Panyora. Egua castanya nascuda l'any vuitanta-set a Sant Llorenç, filla del semental artanenc **Labrador the Thoury** i l'egua de gran origen **Anovera Hanover SM**. De poltreta va ser adquirida per Mateu Vicens i Tòfol Ferrer, però finalment va quedar de propietat d'en Mateu. Va començar a córrer a Son Catí i només trobà oposició en **Polida**. Es pot dir que va ser primerenca i ja es pot destacar un rècord de 1'26"4 als dos anys. Després va passar uns parells de mesos a les quadres d'en Bartomeu Estelrich, **Pancuit**. Actualment ha estat posada en mans del mestre Julià Arnau encara que qualche pic és conduïda pel seu propietari.

En destacaria el seu gran poder físic, així com un geni rabiós per córrer. Quant a orígens tots sabem i coneixem el gran cartell de **Labrador the Thoury**, i la seva mare, **Anovera Hanover**, és filla del cavall de sang americana **Glasny Hanover** i una excel·lent reproductora **M. Itu**.

Cal assenyalar que el seu rècord de 1'26"4 es queda bastant curt a les velocitats que fa darrerament i de no tenir cap denou pot oferir moltíssimes alegries a l'afició artanenca.

Chau Fontaine II

AY, SENYORS MEUS I DEUS MEUS, germans i germanes en nostre'n pare botifarró i la seva dolcíssima mare, la molt digníssima, boníssima, caríssima i colesteremíssima sobressada. No són berbes, no. Ni tuties que valguin. Ara, a les autoritats competents les ha passat pel tendrum del cacúmen closquer, arreglar i netejar, o sigui, i per dir-ho amb una paraula, aplicar la cirugia estètica al nostre bellíssim cementiri. La nostra estació terminal, únic estatge del món a on la gerència no fa parts ni quarts, prest canviarà de pell. A les obres previstes igualment s'hi contempla l'adecentament del cementiri heretge. Era hora, perquè, excepte error u omissió, el pròxim 11 de novembre, la llar del silenci complirà 170 anys des de que en el 1820, la pesta bubònica feia cau i net dels artanencs. Qualsevol pot llegir a l'arxiu municipal, que el dia 12 de novembre de l'any esmentat, es feu una crida convidant els artanencs, propietaris de bestiar de càrrega que fessin compareixença per traginar pedres i material per a la construcció del nou recinte necrològic. Mirau si la misèria que patia la vila artanenca, amb motiu de l'epidèmia, era tan faresta, que els que tingueren la sort de subsistir, quedaren redimits de contribució per espai de sis anys, comptats des del primer de gener de 1821. El primer fossar anomenat oficialment, va ser l'amo en Biel Ferrer, Calletes, el qual, per un pèl, no dugué el Consistori a l'estora. Tua el nan corcat, quina peça! E'l el bergant posà unes condicions de ministre. Per paga no s'aturava de ploure i l'home havia de feinejar xop com una sopa escaldada. Ara bé: durant la segona república el singlot el tendrien en Colau Xina, En Biel Boira, N'Agustí de Son Cremat, N'Andreu Forteza, Joan Oléo, etc. Podem dir que no se'n porien donar passada. Quan un pensa en les engronyes que la secularització comportà a Mestre Pere Gil, gairebé no creu que hagi arribat l'hora de fer aquesta obra pia, restaurant el cementiri més cementiri de tots els camps de repòs on es fan i desfan les danses finals d'aquest món galafarner i pastat de cacamel i suc de suro capolat.

AVIS DE PREG, ADRECAT ALS

Xerrim-Xerram

NOSTRES GOVERNANTS. Exactament el propassat dia 23 i a les 11 del matí, per poc m'entrà l'immisericordiós virus de la Sida. Mentre feia un manat de junça del voltant de la soca del baladre pigard, vaig notar una pessigolla als dits de la mà dreta. Pressagiant quelcom punxent, acor la rampaina traguent una xeringa injectable d'emprar i tirar. Què havés passat si m'entra carn endins? Aquest cas ja és el tercer d'enguany en aquella zona ajardinada de l'Institut Llorenç Garcias. Els estudiants que fan sesta per sobre la gespa que vagin vius.

EN TONI AMOROS, CREU VEIA, popularment conegut per En Toni Ferrer, de rebot i ocasionalment, fa de filòleg. A hores d'esbarjo es dedica a escorcollar les fosques de la nostra llengua. Paper a punt de pastora mia, són pocs els dies que no en dugui de fresques. Jo no sé d'on s'arrabassa tals paraules. Segurament ha trobat una mina filològica que molts de lingüístics voldrien per a ells. Si la seva reserca arriba a N'Aina Moll, podem fermar es bou normatiu amb una llonga ben curta. Que, del contrari, hi hauria perill d'embarassar-se. El vos imaginau a N'En Toni donant lliçons gramaticals a lletraferits cel-luts, àvids de noves emocions i amb més ganes de marxa que la poma de Na Susana, que s'empassolà un exèrcit i encara tenia gana? Som de l'opinió que Artà té una colla de Tonis capaç de fer tirar tot dret es Torrent des Cocons. Em referesc al mateix Toni, es ferrer, i l'inimitable Toni de Son Porc. Dimecres de la setmana passada el darrer Toni m'escomet, tot cara de clavell vermell: -"Com

anam?". -"I què vols que et digui? Mitja pell". -"Idò, a jo ni mitja ni sencera. Me va bé d'enfora i malament de prop". -"No t'entenc". -"Mira, és bo d'entendre. Sa feina només fa por quan la tens asuquinetes. Ara, si la veus de lluny pots estar tranquil perquè sa bonança segueix es seu camí".

DINS AQUEST ARTA INADJECTIVABLE que per caprici del cel ens ha tocat moldre, succeeixen les coses més xurrasqueres que vos pogueu inventar. Pel nostre poble hi circulen uns exemplars que no en fan dones. Tals personatges reclamen curritxen i tiren clecs un lloc d'honor a la taula dels benaurats. Doncs bé com tots sabeu, ara és la temporada del tondre. En temps primer hi havia per costum pelar ovelles, xots, anyelles, tuïsses, moltons i qualche barbó de boc muntanyenc. El calendari pagès constituïa la brúixola. Tothom anava pel solc del Saragossà. Arribat el primer de maig, tisores i fora llana. Vell per aquí i vell per allà. Avui, naturalment, també hi ha messes de tondre, però dins el repertori de les toses, amb tota puntualitat, hi han pres part dos homes que es mereixen un monument. Ells són En Sebastià Tous, Funtillo i el gran Salvador Medina. Per no ser manco que els ovins, passaren a ca'l barber, el qual les feu una cixida tonedora per les rotes del cap i les galdufes, deixant-los la cara tan llisa com un poal de plàstic. Ai, si les tisores feien una tongada pels indrets de la república barbuda! N'hi hauria qualcun que romandria més tos i despullat que el dinglo de la Parròquia.

ENDEVINETA

de Pere Xim

solució al número 26:

Xítxeros

Sempre te tenen agafat.
Es per demés que
t'amagis.

Prest o tard a Son Paguis
aniràs tot atxulat.
Si no pagues lo manat
no fa res que et concaguis.

Solució al proper número